

PRAVO NA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA u odnosu na PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Pripremila:

Branka Bet –Radelić, dipl. iur.

PRAVNI OKVIR

- **Ustav RH** (NN 56/90, 135/97,08/98, 113/00,124/00,28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/04)
- **Uredba (EU) 2016/679** Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (**Opća uredba o zaštiti podataka – engl. akronim GDPR**) SL EU L119
- Puna primjena od 25. svibnja 2018. **izravno u svim državama članicama, u cijelosti obvezujuća**
- **Zakon o provedbi Opće uredbе o zaštiti o zaštiti podataka** (NN 42/18 , na snazi od 25. svibnja 2018.

TEMELJNE RAZLIKE DVAJU PRAVA

- Radi se o dva temeljna i jednakovrijedna ustavno zajamčena prava (Čl.37. i 38. Ustava)
- Niti jedno pravo nije apsolutno :
  - Potrebno ih je razmatrati u kontekstu njihove uloge u društvu
  - Ujednačiti njihovu primjenu u skladu s načelom razmjernosti (proporcionalnosti)
- Osobni podatak - podaci koji se odnose na pojedinca čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi izravno ili neizravno (ime i prezime, identifikacijski broj, podaci o lokaciji i sl.)
- Informacija svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra, koji je nastao je u okviru djelokruga ili u vezi s organizacijom i radom tijela javne vlasti
- Informacije mogu sadržavati osobne podatke

TEMELJNA NAČELA OBRADJE OSOBNIH PODATAKA

- **Članak 5. Uredbe:**
- Zakonito, pošteno i transparentno obrađivani s obzirom na ispitanika (**zakonitost, poštenost i transparentnost**)
- Prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe ("**ograničavanje svrhe**")
- Primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je nužno u odnosu na svrhe ("**smanjenje količine podataka**")
- Točni i prema potrebi ažurni ("**točnost**")
- Čuvani u obliku koji omogućuje identifikaciju ispitanika samo onoliko dugo koliko je potrebno u svrhe radi kojih se obrađuju ("**ograničenje pohrane**")
- obrađivani na način kojim se osigurava odgovarajuća sigurnost osobnih podataka ("**cjelovitost i povjerljivost**")

Za usklađenost obrade odgovara voditelj obrade – **POUZDANOST**

Pravna osnova za zakonitu obradu osobnih podataka

- **Čl. 6. Uredbe:**
- **Privola ispitanika za jednu ili više posebnih svrha obrade**
- **Obrada nužna u svrhu izvršavanja ugovora ili radi poduzimanja radnji na zahtjev ispitanika prije sklapanja ugovora**
- **Obrada nužna radi poštovanja pravnih obveza voditelja obrade**
- **Obrada nužna kako bi se zaštitili ključni interesi ispitanika ili druge fiz. osobe**
- **Obrada nužna za izvršavanje zadaće od javnog interesa ili pri izvršavanju službene ovlasti voditelja obrade**
- **Obrada nužna za potrebe legitimnih interesa voditelja obrade ili treće strane (ne odnosi se na obradu koju provode tijela javne vlasti pri izvršavanju svojih zadaća)**

DAVANJE OSOBNIH PODATAKA NA KORIŠTENJE DRUGIM KORISNICIMA

- **Obrada osobnih podataka je zakonita:**
  - ako se temelji na pravnoj osnovi iz čl. 6. Uredbe,
  - ako je utvrđena svrha obrade radi koje se obrađuju osobni podaci.
- **Prije davanja na korištenje osobnih podataka voditelj obrade dužan je utvrditi:**
  - tko traži osobne podatke,
  - pravnu osnovu za davanje na korištenje,
  - svrhu u koju se traži dostava istih.

PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA

- **Zakon o pravu na pristup informacijama („NN” br. 35/13,85/15) pravna osnova za obradu osobnih podataka (čl.6.1c Uredbe)**
- Pravo na pristup informacijama:
  - pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije
  - obveza tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji - **test razmjernosti i javnog interesa**
  - obveza proaktivne objave informacije neovisno o postavljenom zahtjevu (objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugim propisom)
- **Ograničenje prava na pristup informacijama (čl.15.)**
- **Provođenje testa razmjernosti i javnog interesa (čl.16.)**

Povreda osobnih podataka

- Definirana **čl. 4. Uredbe**
- **kršenje sigurnosti koje dovodi do slučajnog ili nezakonitog uništenja, gubitka, izmjene, neovlaštenog otkrivanja ili pristupa osobnim podacima koji su preneseni, pohranjeni ili na drugi način obrađivani**

ZADAĆE I OVLAСТИ AZOP-a

- **Čl. 58. Uredbe:**
- **Savjetodavne ovlasti** – provoditi postupke savjetovanja, izdavati mišljenja, odobravati ugovorne klauzule, obvezujuća korporativna pravila
- **Istražne ovlasti** – provođenje istraga u obliku revizije zaštite podataka
- **Korektivne ovlasti** – izricanje korektivnih mjera voditeljima obrade ili izvršiteljima obrade

IZRICANJE UPRAVNO NOVČANIH KAZNI

- **Čl. 83.Uredbe**
- **uz ostale korektivne mjere ili umjesto drugih korektivnih mjera ovisno o okolnostima svakog pojedinog slučaja**
- **kriteriji** za odlučivanje o izricanju i o iznosu upravnih novčanih kazni propisani člankom 83. Uredbe (11)
- Ovisno o vrsti prekršaja (obvezi iz Uredbe)
  - do **10 000 000 EUR** ili **2 %** ukupnog godišnjeg prometa na svjetskoj razini
  - do **20 000 000 EUR** ili **4 %** ukupnog godišnjeg prometa na svjetskoj razini

RECENTNI PRIMJERI IZ PRAKSE AZOP-A

PRIMJER 1

- **Podnositelj zahtjeva** (kandidat u natječajnom postupku za posao u školi), **traži dostavu zapisnika koji sadrži osobne podatke kandidata koji su se javili na natječaj**
- U primjeni čl.10., 15. st. 2. t. 4. i 16. Zakona o pravu na pristup informacijama
- Zapisnik sadrži osobne podatke svih kandidata koji su se javili na natječaj
- **Utvrđiti pravičnu ravnotežu u ostvarivanju dvaju prava**
- Primjenom načela razmjernosti i načela ograničenja obrade:
  - dati informaciju koja sadrži osobne podatke u nužnom opsegu **samo izabranog kandidata**
  - osobne podatke kandidata koji su se javili na natječaj, a nisu izabrani, treba odgovarajuće zaštititi/zacrniti
  - osobne podatke izabranog kandidata koji nisu bili uvjet natječaja također odgovarajuće zaštititi

PRIMJER 2

- **Podnositelj zahtjeva traži od tijela javne vlasti ugovor o radu čelnika tijela (direktora društva)**
- **Pravna osnova za obradu osobnih podataka:**
  - Zakon o pravu na pristup informacijama**
- **Utvrđiti pravičnu ravnotežu u ostvarivanju prava na pristup informacijama i prava na zaštitu osobnih podataka**

(ako neki dokument sadrži osobne podatke ne znači da takav dokument treba biti u cijelosti zaštićen/dostupan)
- **Primjenom načela razmjernosti i načela smanjenja količine podataka**
- U odnosu na ugovor o radu zakonito je omogućiti podnositelju informacije pristup osobnim podacima u opsegu koji je relevantan za ispunjenje svrhe obrade
- Odgovarajuće zaštititi/zacrniti sve osobne podatke koji se odnose na užu sferu privatnosti pojedinca (OIB, privatna adresa, neto iznos plaće i sl.)

PRIMJER 3

- **Podnositelj zahtjeva traži ugovore koje je tijelo javne vlasti sklopilo s pravnom osobom**
- **Pravna osnova za obradu osobnih podataka:**
Zakon o pravu na pristup informacijama
- **Utvrđiti pravičnu ravnotežu u ostvarivanju prava na pristup informacijama i prava na zaštitu osobnih podataka**
- Zakonito je dati podnositelju ugovor sa relevantnim opsegom osobnih podataka koji su nužni za ispunjenje svrhe
- Vezano uz osobne podatke osobe ovlaštene za sklapanje ugovora (direktora pravne osobe) nije potrebno zaštititi/zatamniti njegov vlastoručan potpis na ugovoru u konkretnom slučaju ne ulazi užu sferu privatnosti
- naprotiv, treba služiti u svrhu pravne sigurnosti i dokazivanja vjerodostojnosti da je ugovor doista sklopljen

PRIMJER 4

- **Podnositelj zahtjeva traži pristup informacijama vezano za datum zasnivanja i datum prestanka radnog odnosa te razlog i način prestanka radnog odnosa za bivšu državnu službenicu te preslike dokumenta kojima se isto potkrjepljuje**
- **Pravna osnova za obradu osobnih podataka:**
Zakon o pravu na pristup informacijama
- **Utvrđiti pravičnu ravnotežu u ostvarivanju prava na pristup informacijama i prava na zaštitu osobnih podataka** (utvrditi prevladava li javni interes ili zaštita osobnih podataka fizičkih osoba u smislu čl. 15. st.2. t. 4., i čl.16. Zakona o pravu na pristup informacijama).

PRIMJER 4 (II)

- Učiniti dostupnim/dati na korištenje samo nužan opseg osobnih podataka za utvrđenje određene svrhe
- Zakonito je **učiniti dostupnim osobne podatke u opsegu je li službenica bila zaposlenik tijela javne vlasti**
- Za davanje osobnih podataka o prestanku službe kao i dokumenata koji sadrže takve podatke s aspekta propisa o zaštiti osobnih podataka **ne nalazimo zakonitu osnovu** (radi se o odnosu između poslodavca i radnika za koji prevladava pravo na zaštitu osobnih podataka radnika)

PRIMJER 5

- **Podnositelj zahtjeva traži preslike dokumenata (odluku ili drugi akt kojim je odlučeno o neplaćenom dopustu za drugu radnicu i ugovor o radu).**
- **Pravna osnova za obradu osobnih podataka :**
Zakon o pravu na pristup informacijama (čl.15.st.2. t.4, i čl.16.)
- Prije donošenja odluke provesti test razmjernosti i javnog interesa -utvrditi da li se pristup informaciji može ograničiti radi zaštite nekog od zaštićenih interesa iz članka 15. stavka 2., 3. i 4. Zakona o pravu na pristup informacijama
- **Utvrditi pravičnu ravnotežu u ostvarivanju prava na pristup informacijama i prava na zaštitu osobnih podataka**
- Primjenom načela razmjernosti i načela smanjenja količine podataka zakonito je dati na raspolaganje iz ugovora o radu osobne podatke sa ograničenim opsegom podataka koji se odnose na radno mjesto i stručne kvalifikacije

PRIMJER 5(II)

- Zaštititi/zatamniti podatke koji ulaze u užu sferu privatnosti pojedinca (adresa stanovanja, OIB, vlastoručan potpis i sl. ne bi prevladavao interes javnosti u odnosu na pravo na zaštitu osobnih podataka
- Za dostavu osobnih podataka iz akta kojim je odlučeno o neplaćenom dopustu radnice ne nalazimo opravdani javni interes jer se radi o osobnim zahtjevima upućenim poslodavcu,
- Otkrivanje takvog akta predstavljalo bi zadiranje u užu sferu privatnosti radnika stoga taj opseg osobnih podataka sukladno propisima o zaštiti osobnih podataka potrebno zaštititi od neovlaštenog dostupa

PRIMJER 6

- **Upit vezan uz javnu objavu Odluke o otpisu potraživanja u Službenim novinama koja sadrži osobne podatke dužnika kojima je otpisan dug**
- Za objavu osobnih podataka fizičkih osoba kojima su potraživanja otpisana mora postojati pravni temelj i zakonita svrha u posebnim propisima
- potrebno razlikovati radi li se **o otpisu potraživanja u odnosu na javna ili na nejavna davanja**
- **Javnim davanjima** se sukladno Općem poreznom zakonu (NN 115/16) smatraju porezi i druga javna davanja (gradski porezi, komunalna naknada, komunalni doprinos, spomenička renta i sl.)
- **drugim javnim davanjima** smatraju se trošarine, carine, pristojbe, doprinosi, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaje i sva davanja čije je utvrđivanje i/ili naplata i/ili nadzor prema posebnim propisima u nadležnosti poreznog tijela
- **nejavnim davanjima** smatraju se zakupnina, stanarina, prihodi od najamnina, usluge tekućeg održavanja i sl.

PRIMJER 6 (II)

- **Zakonom o proračunu** uređen postupak otpisa, djelomičnog otpisa, odgode i obročnog plaćanja duga
- Propisano da su tijela (Vlada, Ministarstvo financija, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) dužna u roku od 30 dana od pravomoćnosti rješenja javno objaviti podatke o visini duga i dužnicima kojima su, između ostalog, svoja potraživanja otpisali u cijelosti ili djelomično
- Pod javnom objavom se smatra objava na mrežnim stranicama te je definiran opseg podataka koji je potrebno objaviti: ime i prezime ili naziv poreznog obveznika, godinu rođenja fizičke osobe, mjesto prebivališta ili boravišta fizičke osobe ili sjedište pravne osobe, ukupan iznos duga, vrstu odobrene mjere te iznos prodanog ili otpisanog potraživanja

PRIMJER 6 (III)

- U slučaju kada se radi o otpisu potraživanja **u odnosu na javna davanja** u primjeni je Opći porezni zakon kojim je uređena **obveza čuvanja porezne tajne**.
- Obveza čuvanja porezne tajne je povrijeđena ako se podatke koje porezno tijelo sazna u poreznom postupku i u vezi s poreznim postupkom neovlašteno koristi ili objavi.
- Navedenim zakonom su **taksativno navedeni izuzeci od obveze čuvanja porezne tajne - podaci mogu biti javno objavljeni**
- **Utvrđiti pravičnu ravnotežu u ostvarivanju prava na pristup informacijama i prava na zaštitu osobnih podataka**
- Primjenom načela razmjernosti i načela smanjenja količine podataka **zakonito je učiniti javno dostupnim osobne podatke samo u opsegu za koji postoji pravna osnova u posebnim zakonima** (Zakon proračunu i Opći porezni zakon).

PRIMJER 6 (IV)

- Za javnu objavu Odluke o otpisu potraživanja u svrhu ispunjavanja obveze iz Zakona o pravu na pristup informacijama nalazimo u članku 10. kojim je propisana obveza tijela javne vlasti da na internetskim stranicama objavljuju:
- Informacije (zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i **službene dokumente usvojene na tim sjednicama**)
- Informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti na kojima se odlučuje o pravima i interesima korisnika.
- Primjenom načela razmjernosti i načela smanjenja količine podataka dopušteno je objavljivati samo nužne osobne podatke- isključivo onaj opseg osobnih podataka koji je potreban za utvrđenje određene svrhe ili u opsegu koji je reguliran u posebnim zakonima (Zakon o proračunu, Opći porezni zakon i sl).

PRIMJER 7

- **Podnositelj se obratio AZOP-u sa zahtjevom za utvrđivanje povrede prava na zaštitu osobnih podataka vezano uz javnu objavu dokumenata na internetu (mrežnoj stranici) koji su temeljem zahtjeva za pristup informacijama učinjeni dostupnim od strane tijela javne vlasti, a koji su se odnosili trošenje proračunskih sredstava**
- U dokumentima su objavljeni osobni podaci podnositelja zahtjeva (podaci o plaći, školovanju i putnim troškovima) koji su dobiveni temeljem po zahtjevu za pravo na pristup informacijama
- **Pravna osnova za obradu osobnih podataka utvrđena je u Zakonu o pravu na pristup informacijama (čl. 16. st.3.)**

PRIMJER 7(II)

- **Zahtjev je odbijen**
- U ovoj upravnoj stvari cijenjena je kao odlučna činjenica da se radi o dva ustavna zajamčena prava (pravo na zaštitu osobnih podataka i pravo na dostupnost informacija), koja nisu apsolutna
- **Pravna osnova za obradu osobnih podataka u konkretnom slučaju** je **Zakon o pravu na pristup informacijama** kojim je regulirano da korisnik koji raspolaže informacijom ima pravo tu informaciju javno iznositi (čl.9. Zakona)
- Sukladno članku 16. st.3 Zakona o pravu na pristup informacijama informacije o raspolaganju javnim sredstvima dostupne su javnosti i bez provođenja testa razmjernosti i javnog interesa, osim ako određena informacija predstavlja klasificirani podatak
- **Potrebno utvrditi pravičnu ravnotežu prilikom ostvarivanja tih dvaju prava koja su međusobno suprotstavljena**

PRIMJER 7(III)

- S obzirom na utvrđene okolnosti u svezi objave dokumenata koji sadrže osobne podatke u postupku je utvrđeno kako za obradu osobnih podataka u navedenom opsegu prevladava pravo na dostupnost informacijama - javni interes u odnosu na zaštitu osobnih podataka (čl. 16. Zakona)
- U opisanom slučaju utvrđeno je da su informacije točnije dokumenti koji sadrže osobne podatke dobiveni temeljem čl.18. Zakona o pravu na pristup informacijama te da su poštivane sve odredbe navedenog posebnog zakona, posebice one koje se odnose na ograničenja odnosno zaštitu osobnih podataka iz čl.15.st.2.t.4. Zakona o pravu na pristup informacijama.
- Sukladno čl. 6. Opće uredbe o zaštiti podataka za prikupljanje i daljnu obradu osobnih podataka pravna osnova je poseban zakon.
- Utvrđeno je da **nije došlo do povrede osobnih podataka** - prilikom obrade osobnih podataka poštovano načelo razmjernosti i načelo smanjenja količine podataka (objavljeni su podaci o bruto plaći, podaci o troškovima školovanja)

KONTAKT PODACI

Agencija za zaštitu osobnih podataka

Martićeva 14

10000 Zagreb

- web: www.azop.hr
- pravna pitanja:
- 01/4609 080
- (pon-pet 13:30 -15:30)

- Kontakt
- e-mail: azop@azop.hr
- tel: 01/4609 000

- **Hvala na pozornosti!**
- **Pitanja?**